

Sygn. akt XVII AmC 2137/10

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 08 listopada 2011r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Kulesza

Protokolant: asystent sędziego Agnieszka Spurek

po rozpoznaniu w dniu 08 listopada 2011r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w P.

przeciwko (...) w P.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje stosowania przez (...) w P. w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o następującej treści:

„Wszelka korespondencja z Bankiem odbywa się na adresy korespondencyjne podane w Umowie i strony uważają ją za skuteczną z chwilą jej doręczenia lub awizowania przez pocztę pod tym adresem”.

II. Zasądza od (...) w P. na rzecz (...) z siedzibą w P. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

III. Nakazuje pobranie Kasie Sądu Okręgowego w Warszawie od (...) w P. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem opłaty stałej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy prawa.

IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt (...) w P..

XVII AmC 2137/10

UZASADNIENIE

Powód – (...) z siedzibą w P. pozwem z dnia 30 lipca 2010 roku, skierowanym przeciwko (...) w P., wniósł o uznanie za niedozwolone i zakazanie wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia zawartego w § 21 ust. 3 wzorca umownego o nazwie „REGULAMIN korzystania z Kanału Bankowości Elektronicznej (...)” o treści:

„Wszelka korespondencja z Bankiem odbywa się na adresy korespondencyjne podane w Umowie i strony uważają ją za skuteczną z chwilą jej doręczenia lub awizowania przez pocztę pod tym adresem.”

Zdaniem powoda, wskazane w pozwie postanowienie stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ §1 k.c., ponieważ kształtuje prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco narusza uzasadnione interesy konsumentów. Powód podniósł, iż zakwestionowana klauzula powinna zostać uznana za niedozwoloną, gdyż w sposób sprzeczny z prawem zakłada domniemanie, że korespondencja wysyłana do konsumenta zostanie mu doręczona, i to pomimo, że zostaje wysłana w sposób powodujący, iż konsument może w ogóle nie zapoznać się z jej treścią.

Powód powołał się również na wyrok z dnia 2 listopada 2009 roku (sygn. akt XVII AmC 1287/09), w którym Sąd uznał za niedozwolone postanowienie: „Pismo wysłane do Kredytobiorcy na ostatni znany Bankowi adres korespondencyjny, uważa się za doręczone.”

W odpowiedzi na pozew, pełnomocnik pozwanego (...) w P., wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut braku legitymacji czynnej powoda w niniejszej sprawie, zarzucając iż powód nie wykazał, aby działał w imieniu klientów (...) w P. oraz, że do zadań statutowych (...) należy ochrona interesów konsumentów.

Pozwany wskazał, że żądanie pozwu jest bezpodstawne ponieważ zakwestionowane postanowienie umowne nie stanowi niedozwolonej klauzuli umownej z uwagi na to, że nie narusza ani prawa, ani dobrych obyczajów. Zarzucił również, że w każdym przypadku umowa z konsumentem jest indywidualnie negocjowana przez pozwanego Bank, wobec tego konsument ma wpływ na jej treść i ma prawo żądać zmiany niektórych jej zapisów zarówno przed zawarciem umowy a także w trakcie jej wykonywania. Ponadto, pozwany podniósł, iż bank musi mieć możliwość komunikowania się z konsumentem a konsument powinien zawiadomić bank o wszelkich zmianach adresu.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany – (...) w P. prowadzi działalność usługową w zakresie technologii informatycznych i komputerowych.

W ramach prowadzonej działalności bankowej, pozwany w obrocie z konsumentami posługuje się wzorcem umowy o nazwie „REGULAMIN korzystania z Kanału Bankowości Elektronicznej (...)”, który zawiera zakwestionowane postanowienie o następującej treści: „Wszelka korespondencja z Bankiem odbywa się na adresy korespondencyjne podane w Umowie i strony uważają ją za skuteczną z chwilą jej doręczenia lub awizowania przez pocztę pod tym adresem.”

Pozwany, co prawda, poddał w wątpliwość posiadanie przez pozwanego oryginału przedmiotowego wzorca umowy, jednakże nie zakwestionował wiarygodności dołączonego do pozwu wzorca umownego ani też nie zarzucił niezgodności kwestionowanego postanowienia z jego treścią, dlatego okoliczności te należało uznać, za udowodnione na podstawie art. 230 k.p.c.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Powód zasadnie zakwestionował przedmiotową klauzulę zawartą w § 21 ust. 3 Regulaminu, jako sprzeczną z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszającą interesy konsumenta.

W postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone przedmiotem oceny Sądu jest to, czy zawarte we wzorcach, kwestionowane postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób spreczny z dobrymi obyczajami oraz czy skutkiem tego dochodzi do rażącego naruszenia interesów konsumentów. Nie dotyczy to jednak postanowień regulujących główne świadczenia stron, jak cena lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Decydujące znaczenie dla oceny abuzywności tych postanowień ma fakt, czy zostały uzgodnione w sposób indywidualny.

Klauzula generalna wyrażona w art. 385¹ § 1 k.c. uzupełniona została listą niedozwolonych postanowień umownych zamieszczoną w art. 385³ k.c. Obejmuje ona najczęściej spotykane w praktyce klauzule uznane za sprzeczne z dobrymi obyczajami zarazem rażąco naruszające interesy konsumenta. Ich wspólną cechą jest nierównomierne rozłożenie praw, obowiązków lub ryzyka między stronami prowadzące do zachwiania równowagi kontraktowej. Są to takie klauzule, które jedną ze stron (konsumenta) z góry, w oderwaniu od konkretnych okoliczności, stawiają w gorszym położeniu. Wyliczenie to ma charakter niepełny, przykładowy i pomocniczy. Funkcja jego polega na tym, iż zastosowanie we wzorcu umowy postanowień odpowiadających wskazanym w katalogu znacząco ułatwić ma

wykazanie, że spełniają one przesłanki niedozwolonych postanowień umownych objętych klauzulą generalną art. 385¹ § 1 k.c.

Stosownie do art. 385¹ § 1 k.c. za niedozwolone postanowienie umowne (klauzulę abuzywną) uznaje się takie postanowienie, które łącznie spełnia następujące przesłanki:

1. nie zostało uzgodnione indywidualnie,
2. nie określa głównych świadczeń stron, w tym ceny lub wynagrodzenia, chyba że zostały sformułowane w sposób niejednoznaczny,
3. kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami,
4. rażąco narusza interesy konsumenta.

W niniejszym przypadku stwierdzić należy, że konsumenci nie mieli wpływu na treść kwestionowanego postanowienia umownego, nie było ono z nimi uzgodnione indywidualnie. Pozwany pomimo twierdzenia, iż „w każdym przypadku umowa z konsumentem, jest indywidualnie z nim negocjowana”, nie przedstawił żadnego dowodu na okoliczność, że konsument miał możliwość prowadzenia negocjacji lub też innego wpływu na treść postanowień przedmiotowego wzorca. Kwestionowane postanowienie nie jest wynikiem negocjacji, lecz jednym z elementów wzorca umowy o nazwie „REGULAMIN korzystania z Kanału Bankowości Elektronicznej (...)”. Ustawa wprost uznaje postanowienia przejęte z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi za nie uzgodnione indywidualnie - art. 385⁽¹⁾ § 3 zdanie 2 k.c. Sąd ustalił zatem, że wskazany wzorzec umowny nie był uzgadniany indywidualnie z konsumentem.

Przedmiotowe postanowienie nie dotyczy również głównych świadczeń stron, którymi w niniejszym przypadku są - świadczenie usług bankowych oraz - zapłata wynagrodzenia za świadczone usługi. Sporne postanowienie reguluje natomiast kwestię skuteczności doręczeń korespondencji kierowanej przez bank do konsumenta.

Do rozstrzygnięcia pozostała zatem kwestia, czy przedmiotowe postanowienie, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta.

Dobrym obyczajem jest szeroko rozumiany szacunek do drugiego człowieka, oparty o reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Do dobrych obyczajów zaliczyć należy w szczególności następujące wartości: uczciwość, szczerłość, lojalność, rzetelność i fachowość.

Jako sprzeczne z dobrymi obyczajami należy rozumieć działania, które uniemożliwiają realizację tych wartości, w tym również takie, które zmierzają do dezinformacji lub wywołania błędnego mniemania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, ukształtowania stosunku zobowiązaniowego, niezgodnie z zasadą równorzędności stron.

W ocenie Sądu żądanie pozwu jest zasadne, gdyż zaskarżone postanowienie stwarza pozwanemu uprawnienie do samodzielnej, jednostronnej oceny kwestii skuteczności doręczania konsumentom kierowanej do nich korespondencji na adres podany w umowie. Jednocześnie przedmiotowy zapis ogranicza klientom możliwość poinformowania banku o zmianie adresu, w inny sposób niż poprzez wskazanie go w umowie, pod rygorem uznania przez bank oświadczeń kierowanych do konsumenta za doręczone.

Ponadto, postanowienie umowne o tej treści sprzeczne jest z przepisami kodeksu cywilnego. W myśl przepisu art. 61 § 1 k.c. oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Zaznaczyć przy tym należy, iż ocena skuteczności, tudzież prawidłowości oświadczeń woli złożonych we wskazany sposób stanowi wyłączne uprawnienie sądu.

W ocenie sądu przedmiotowa klauzula narusza normy dobrych obyczajów jakie powinny występować w relacjach przedsiębiorca - konsument. Powoduje bowiem po stronie konsumenta dezinformację co do przysługujących mu uprawnień i odpowiedzialności banku w związku z zawartą umową a także zmierza do wykorzystania niewiedzy

konsumenta co do istniejących regulacji prawnych w tym zakresie. Tymczasem do obowiązków przedsiębiorcy jako profesjonalisty należy formułowanie postanowień umownych w sposób jednoznaczny i zrozumiały dla konsumenta . Przedmiotowe postanowienie może bowiem prowadzić do sytuacji, w której bank uzna np., że klient został poinformowany o istotnych zmianach regulaminu, pomimo czasowej nieobecności w miejscu swojego zamieszkania, wskazanym przez niego jako adres do korespondencji w Umowie, na który przesłane(i awizowane) zostało przez przedsiębiorcę oświadczenie o zmianie Regulaminu, a zatem zmianie warunków umowy. W takiej sytuacji konsument nie miałby rzeczywistej wiedzy o treści skierowanej do niego korespondencji i nie byłby świadomy skutków z tym związanych. Zatem przyjęte w spornym postanowieniu rozwiązanie może uniemożliwić konsumentowi realizację przysługujących mu praw.

Zdaniem Sądu w związku z treścią przedmiotowego zapisu istnieje obawa , że w przypadku zmiany adresu i zawiadomienia o tym banku , korespondencja przesłana i awizowana przez bank na „stary” adres wskazany w umowie może zostać uznana przez bank za skutecznie doręczoną i rodzić określone skutki dla konsumenta , chociaż nie miał on możliwości zapoznania się z jej treścią . Zaznaczyć przy tym należy , iż mimo wynikającego z treści § 21 pkt. 4 przedmiotowego Regulaminu obowiązku informowania banku przez klienta o wszelkich zmianach danych zawartych w umowie , do których należałoby zaliczyć również zmianę adresu , treść pkt 3 stanowi , iż wszelka korespondencja odbywa się na adresy korespondencyjne podane w umowie a nie na ostatnio wskazane przez konsumenta.

Wbrew argumentacji pozwanego, Sąd uznał za zasadne twierdzenia powoda, iż przedmiotowe postanowienie prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nie równorzędny i rażąco niekorzystny dla konsumenta. W szczególności poprzez niedoinformowanie konsumenta, czy też wprowadzenie go w błąd odnośnie zakresu przysługujących mu praw oraz możliwości dochodzenia przez niego ewentualnych roszczeń wynikających z zawartej umowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd stwierdził, iż przedmiotowe postanowienie stanowi klauzulę niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. oraz zakazał jej wykorzystywania w obrocie z konsumentami - art. 479⁴² k.p.c.

O obciążeniu pozwanej opłatą stałą od pozwu orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 oraz art. 96 ust 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005r., Nr 167, poz. 1398).

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do w wyniku sporu na podstawie art. 98 i 99 k.p.c., zasadzając od pozwanego – (...) w P. na rzecz (...) z siedzibą w P. koszty zastępstwa procesowego.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zarządzono zgodnie z art. 479⁴⁴ k.p.c.

/-/ SSO Hanna Kulesza